

Tolsó árkelet	
penz	áru
18.25	118.75
01.50	102
98.25	98.75
00.20	101
00.10	100.35
94	94.25
01.50	102
01.56	102
99.50	100
95.25	94.75
93.55	94.50
93.50	94
90.50	91
08.75	109.25
92.50	93.25
94	94.50
03.50	104
96.75	97.25
74	174.50
38.50	39.50
18	20
39.50	36.50
5.65	5.67
5.65	5.67
9.44	9.49
9.44	9.46
58.20	58.30
58.15	58.25
98	98.25
47.10	47.20
47.10	47.20
47.10	47.20
19.35	119.35

Szerkesztőség
és
kiadó hivatal
Rózsater, Kardos-ház,
16. sz. alatt.

Időintézők a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
vagy vidékre postán
küldve!
Egész évre 10 ft —
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50 kr.
Egy hóra 1 ft —
Hirdetési díj:
Öt-hasábos patitör egy-
szori beiktatásért 5 kr. —
Bélyegdíj minden hirdeté-
sért külön 30 kr. — Nyit-
tár 4 hasábos patitörért
20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Szerda, január 3.

2. szám.

Presbyter választás.

A „Debreczeni Ellenőr” Tekintetes szerkesztőségének.
Benes lapjának, mint ezime is mutatja, ezéja s rendeltetése lévén a helybeli függetlenségi pártnak a „polgárok választási szabadjoga”-ja ükőző találpaisait ellenőrizni: tiszlelettel kérem az itt következő cikkem közérdekü közlére.

Általános zugás és elégtelenség moraja hallik városunk utcáin találkozó ref. egyháztagok nagy többsége részéről azon presbyteri új névsor ellen, mely a „Debreczen” mult évi utolsó, 254-ik, számában bizonyos győzelem ittas mámorral, mint valószínűségű érvényre jutandó közöltetett, mielőtt a választásra begyűlt igen gyér szavazatok számba vétettek s az eredmény kihirdetett volna. S ezen elégtelenség méltán jogosult is; nem csak azért, mivel egy bizonyos független párti dictatura jogot vett magának a választási szabadság arculesapásával s a választók önálló jogának letiprásával presbyteri névsort állítani össze, az üres szavazó ivekét kézrekeríteni és azokat a függetlenségi elvet való egyháztagok közt a párt eljárói által betöltve kiosztatni: hanem azért is, mert sok jelöltnek neve hiányzik a közölt névsorból; kik a függetlenségi párt közgyűlésében felváltott és tájékozatlan helyesléssel elfogadott névsorban szerepeltek, befoglaltattak, s azok helyett, mivel az értelmes s önálló gondolkodású osztályhoz tartoznak, a nép alsóbb rétegéből beemepesztett nevek fordulnak elő. E' amul a részlehetetlen vizsgálódó: mikép eshetik ez meg? s kik azon vakmerők, a kik az egyszer elfogadott s megállapított névsort ily módon meghamisítani merészelték, és az erkölcsileg tisztán érzőt, értelmes, miveltebb és önálló gondolkodású férfiak neveit kihagyták?

Tisztelet és becsülés azon kifogástalan életű, erkölcsű s a ref. egyház java mellett buzgólkodó értelmes és érdemű férfiaknak, kik a közölt névsorban meghagyatva méltán helyet foglalnak: de nem lehet helyesehűnk a történet kihagyásokat, változtatásokat, nem azon el-

járást sem, hogy írni tudó és szabad választási jogokkal élni kívánó egyháztagoknak is octroyált — betöltött ivek osztattak ki, s a független párti eljáróknak meghagyatott: hogy mindenkinek szívére kössék, hogy a kapott névsort adja be szavazatául; mert máskép nem áll elő presbyteri többség a független pártból; holott a választást rendező központi bizottság megállapodása szerint a nemes város előjárósága kérésre fel a szavazati vonalozott iveknek üresen utazáknént az egyháztagok közt a tizedek által leendő kiosztására. Micsoda machinatio követte itt el? Mikép jutottak az üres ivek a független párti dictatura kezébe? Kik voltak az írók, kik az ekkép illetéktelen kezébe csempesztett üres ivek betöltötték? megfoghatatlan volna, ha a következő tájékozást nem szereztük volna magunknak.

Létezik városunkban a függetlenségi pártnak egy oraculumi titokszerűséggel működő ugynevezett intéző bizottsága, melynek pár évig feje, s vezér szónoka volt a mult évben innen elköltözött Dr. Sz. Sz. J., a kinek főczélja volt egy pár városi hivatalnok kimaradásáért bosszút állani, azokat az egyháznai nyert hivatalokkal kármentesíteni s oly presbyteriumot alakítani, mely terdet, fejét hajtsan előtte. Kikből áll ezen bizottság? Ki állította a párt élére? ezt most is titokteljes homály fedi. De tény az, hogy e titkos testület legelőbb is a párt első elnökének fejére tövis koronát tett, azt alaptalanul koholt sikkasztás vádjával gyanúsította, s ünbecsértebből kifolyó visszavonására, lemondására s a párt otthagására kényszerítette.

Ugyanezt tette egy töredék a párt első alelnökével is, kinek azonban sikerült az esküdszék előtt indított rágalmból győztesen kikerülni s megmaradt tovább is állásában. S midőn ezen most már egyedüli elnök, mint alelnök a jelen presbyter-választási actus alatt gyengékedése miatt az ügyek vezetésében részt nem vehetett, e fejletlen állapotot felhasználva magukhoz ragadták a választás gyepőjét a nagyhatalmu trumvirek s minden utcából egy-egy inyók sze-

rinti behívott egyházztaggal együtt megcsinálták, megállapították a 180 tagu képviselői és 96 tagu presbyteri névsort, azt a függetlenségi körbe egybegyűjtött párttagok előtt futólagosan elfogadás végett felolvastattak s mint közakarát és nép szavát érvényesnek, mindenkit a szavazásban pártfegyelműleg kötelezőnek nyilvánították, maga az olvasó pártjegyző végül, ráadásul s érdemül saját nevét is hangoztatván, ki ellen azért jelenlétében sonki szót nem emelhetett.

De még az ekkép megállapított névsor sem tartott meg épségben. A kik a gymnasiumi tanárkarnak a presbyteriumban nem képviseltetését fajlalták s egy presbyteri jelölt kora s viselt dolgait ellen kifogást tenni merészelték, azok utólagosan, mint pártfegyelmű ellen rugdalózik a megállapított s elfogadott névsorból büntetésül kihagytattak.

Igy állott elő azon névsor, mely a „Debreczen”-ben közöltetett.

Debreczen város reformált egyházának választó közönsége! Meddig tűröd azt, hogy kebeledben egy titkos társulat rakonczatlankodói választási önálló szabadságod rovására s gunyára? Meddig tűröd, hogy a független párt vasfegyelmű dictaturája egyházi ügyekben pártdekből intézkedjék, a függetlenségi körben minden további eszméserét kizárva döntőleg határozzon, és a presbyteri gyűlésében kész határozattal álljon elő, feleslegessé tévén a szent gyűléseket? Meddig nézed el egykedvűleg: hogy egyházad java, virágzásáért buzgó s azért nagy áldozatokat hozott férfiak p. Szikszay József, Miklóssy Mózes sat. az értelmiséggel együtt a presbyterek (egyházvének) tisztes köréből kihagyassanak s az egyházad iránti érdeklődés csirájában elfojtassék?

Meddig hagyod magadat kiskorulag járszalagon vezetni egy fej nélküli féket nem ismerő triumviratus dictaturája által? Nem veszed-e észre körülhálózatosodat jóakaratosnak önző czélokra felhasználására ott hol néhányan összeesküdtek, az egyházi hivatalok maguk közti megosztására, s félő, a közel vérség, atya és fiu, testvérek közti szoros viszonyból

egyházad javait érhető komoly veszélyekre?

Lépj ki azért ily ferde irányt vett, választási szabadságod ellen összeesküdt s nyakadra hágtott független párti fegyelmű nehéz békőiből! Ne légy könnyelmű s ne mosolyogj kárörömmel a történetek s történetek fölött, s ne mondd: „Lászuk, mi leszen ezekből”? Hiszen 12 évre választatván most a presbyterek, 12 évre odázod el a közölt névsor érvényre juttatásával reformált egyházad boldogságát felvirágzását! mert bizony ama névsorból alig lesz képes az új presbyterium megalakítani az iskolaszéket, nevelésügyi bizottságot, s csak a tolakodóknak lesz uyerességök egykedvűségéből, kik kacagva szárnak port szeméibe télen át is. Azért résen légy! köveled vissza letipított választási jogodat.

És mivel a baj orvoslásának éppen azon párt jobbjai által kell eszközöltetnie, melynek néhány tagja által az előidézett, álljanak e jobbak soropóba a visszaéls elkövetői ellen, ne engedjenek esorbát cjni választási függetlenségökön mutassák meg, hogy igazán független és nem pártfegyelmű alatt nyögő bérenczek az által: hogy a közszereteti s közbizalommal körül ölelt főgondnokunk elnökléte alatt egybegyűlendő központi választmány előtt representáljanak, vizsgálatot kéjenek a dictaturát gyakorolt triumviratus ellen, kérvényezve a közölt — mert octroyált névsornak, mellőzését, megsemmisítését, s új, szabad, igazán független választás és szavazás elrendelését! Dixi, et salvavi animam!

Egy önálló függetlenségi.

A béke.

— Tisza Kálmán nyilatkozata. —

Tegnap táviratainkban említve volt már, hogy az ujévi üdvözlések alkalmából a szabadelvű párt küldöttei előtt Tisza Kálmán miniszterelőlk a békét illető fontos nyilatkozatot tett. —

Az üdvözlő beszédre ugyanis melylyel a szabadelvű párt nevében gróf Csáky László mondott Tisza Kálmán következőleg válaszolt. —

Viola halványan mint a fal, hanyatlott hátra a szék karjára, összeszorult kékes ajkai és meredt szeméi jészőlvő tették arcát, az előtte álló szőnyegre bámult, és a zibbadás, mely birtelen meglepte tagjait, remegésbe ment át.

Pikbász magára hagyva őt, fel és alá kezdett járni; s midőn fejét elfordította, keskeny, ajkai körül megjelent az a vigyorgásszerű mosoly, mely amig átvonult rajta, széthúzta a szájjamokat, hogy első fehér fogai előtűntek. „Most mindjárt kezdetben kell megtörni,” s e gondolat feletti meglepődés tette oly kedvesen mosolygóvá. — „Egy ily szép nő, — kell, hogy megfizesse a fáradságot.”

— Nini! Hát ön zokog? — kiáltá mintegy negyed óra múlva.

A högy, most kezeibe rejtett arczczal, előre hajolva ült és sürüni omló könnyei, halvány ujjai közt törtek át. — Oh e könnyek! Mily roppant hatalmas könnyek voltak ezek ott, hol a férj szerető szívének közeli dobogása miudenekre kész volt, hogy csak ne hulljanak.

— Viola! — hangzott most Pikbász parancszava, — hagyjon föl a zokogással.

A nő követte keszkenőjét, megtörte te szemét és csuklott bár, de zokogni nem mert többé. —

— Lásza édes Violám, — szölt most lágyabb hangon, s megveregette arcát, — így még jó barátok lehetünk. Csak engedelmesség, — ez a fő és őn nem fogja megbánni. Mendja csak tehat mindenekelőtt honnan meríti a reménységet, hogy a főhadnagy az ezer forintet megfizeti.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egy asszony, a kinek bogara van.

Regény.

Írta: Tóvölgyi Titusz.

I. (12-ik folytatás.)

— Valóban csodálat, szölt több percnyi hallgatás után, mintegy önmagához, — hogy Benes, a vitéz katona és bátor vívó, ezer darabra nem vágta őnt.

— Az emberek okosodni kezdenek, — válaszolta Pikbász, — s egy ezres kiengesztelt gyűlöletének fagyát, s e szerint a tegnap karizásánál én vesztettem, nem ő, noha sohasem adtam hitelt e számár közmondásnak: „Aki másnak vermet ás, maga esik bele.”

— És hogy lehet összeegyeztetni e levelet azzal, ahogy ma engem fogadott, kérdé a nő.

— Hja kérem, mikor ama levelet irtam, még nem gondoltam, hogy e látogatás ezer forintomba fog kerülni.

— És most már mi fog ebből következni?

— Tanácsosal szolgálhatok kegyednek, — de más egyébbel valóban nem.

— S ha Benes az ezer forintot megfizeti? Pikbász vállalt vont:

— Az igen merész föltevés édes szívem.

— Igen, — de ha mégis megfizeti?

Emberünk egy átható tekintet vetett Viólára: — És honnan gyanítja azt kegyed, hogy megfizeti?

— Honnan? kérdé a nő ösztönszerű tar-

tózkodással, mert ama tekintet nem kerülhető ki figyelmét, én nem gyanitom sehonnán, de nem tartom lehetetlenségnek sem.

— Ha, dünyögő Pikbász, ki sokkal lésebb tekintettel bírt, minsem hogy e szabadkozásban föl ne fedezte volna a titokszerűt, ami arra a meggyőződésre vezet, miként Viola tud valami forrást, honnan a köcsön visszafizethető lesz. Kegyed amint látszik, könnyen hajlandó vérmes reményekre.

Viola az által, hogy válaszolni akart, de választást hirtelen visszafogta, méginkább megcröszté Pikbászt feltevéseiben, ki most már tudni akarta, vajlon ama forrásra lehet-e adni valamit. —

— Ha mi egymás előtt titkolózni akarunk édes Violám, akkor nagyon hamar megszerezhetjük az egymás lefőzését illető vágyat, ami pedig önmre nézve titket ki rosszabbnul, mert én a lefőzést mindjárt avval kezdeném, — a be szölt szeméi összehúzódtak, de a szempillák aól előugrózó fény megdöböntő volt, — hogy megsemmisíteném őnt.

— Engem? — kérdé a nő fölig felemelkedve és ismét visszahullva, mintba valami vilányos ütés érte volna, — engem?

— Drága Viola, ne bevájjon fel annyira, mert nem is markomban, hanem két ujam közt van és akkor morzsolom össze, mikor akarom. Pikbász ezen szavakat egy kis mimikával ki kíséré, mely annyiból állt, hogy arca a feszült, ségig meghúzódott, mutató és hüvely ujját pedig össze dörzsölte, mintha valami férget morzsolna volna el.

Az ijedség, melyet Viola e pillanatban eltítkolhatlanul érzett, hihetőleg felért a férjével elöltött éveknak ugyancsak egy pillanatba

összpontosítható félelmével. A nemes becsületes lélek tulajdona éppen abban rejlik leginkább, hogy nem tud ijedni lenni, míg a gaz, akarata ellenére is az, noha a jelenben nem mondhatjuk, hogy Pikbász ur nem akart volna az lenni, sőt nagy örömet talála benne amint látá, hogy magatartása megtette a kelő hatást.

Viola csakhamar érezni tanulta, hogy idegen urakodó birodalmába léptat, s (ha mindjárt kopasz fej is), nem mind arany ami fénylik.

— Őa engem összemorzsolhat! — Hogy és miért morzsolhat ön engem össze? — És amint az utolsó szó kimondásához ért, hangja mintegy elhalt. Férje jutott eszébe, aki számára nem volt többé. Egyeszerre megmagyarázhatóvá lett a Pikbász tenyegetése, — mert hát ki fogná őt megvédeni.

— Őa mi gyűlölet lázad fel kebtében egyszerre, s mi kéjjel döfött volna tört e gaz ember mellébe, ki ily hamar ki akarja védtelenségét zsákmányolni. Hanem amint a férfinak vigyázban rajta függő szememébe tekintett, majdnem öszerántotta magát, mint a tájékozó hüsz, szelídítő vssveszeje előtt.

— Hogy és miért morzsolhatom én őnt össze? — kérdé Pikbász. Titkainak morzsológépével és azért, ha nem ugy fogna tánczolni, amint én füttyölök! — Ezzel felemelkedett székéről, s a Viola rémos tekintete előtt óriássá magaskodott. — Avagy azt hiszi ön, szölt e rémos magasságról, le a nőre tekintve, — hogy van ember a világon, ki a lovagiaságról fogalommal bír, hogy egy erkőcstelennek bizonyult nő védelmére kell ha mindjárt testvére is. — Igen, ujjaim közt van ön és akkor morzsolom össze, mikor nekem tetszik.

Tisztelt barátom! Fogadják mindenekelőtt
gy magam, mint tisztársaim nevében tiszta
szívű forró köszönetemet az irántuk ki-
ejezett rokonszenves barátságért és bizalomért.
Hosszu idő az, melyet a közpályán együtt
működve már eltöltöttünk, s ha — mint hiszem
— némi önértéssel tekinthetünk is vissza a sok-
zor oly nehezen megküzdött pályára, mégis
nem nézhetünk aggály nélkül arra, hogy mind-
nyok daczára, a mit együtt működve tohettünk,
nily tömérdék és halaszthatatlan teendő vár
nég reánk. De én azon hitben vagyok, hogyha
szentül is — a mit hiszem és remélem — a
kölesönös bizalom vezetend bennünket, ha nem
s egyszerre, amiut óhajtanok, de fokozatosan,
épersől-lépésre megfogjuk birni oldani azon
nagyfontosságú kérdéseket, melyek még hátra
raanak, és előbbre fogjuk vezetni azokat, me-
lyekre névbe a kezdeményezés már megtörtént.
Hogy ezt tehesük, mint tisztelt szónokotok
is igen helyesen mondták, a béke az, mire ha-
zánkknak szüksége van. Ez irányban csak is-
mételhetem azt, a mit a képviselőházban mondattam
hogy t. i. semmi okot nem látok arra, hogy a
békébe vetett reményein ez újévben megbiusit-
tassanak. (Élénk helyeslés.)

Mindenestre tudja a kormány, tudják a
magyar osztrák monarchia kormányai azt, hogy
egyik első és főkötelességök a béke
fentartására törekedni és épen ezért
egyik és főkötelesség szentül, úgy
mint eddig tették, a szövetséget nem
a háborúra, hanem arra keresni, hogy
együtt a békét jobban megtarthassák.
(Élénk helyeslés.)

Én azt hiszem, hogy valamint eddig si-
ker koronázta a törekvést, siker koronázzandja
szentül is, és meggyerjük az időt a hasznos és
sikeres munkálkodásra.

Én részéről, midőn köszönetemet ismél-
telném, azt hiszem mindnyájuknak nem kíván-
hatok jobbat, mint azt, hogy ezen, bár első
napján gazdasági szempontból nem agálytalan-
nak mutatkozó év, legyen gazdaságilag a mult
évek hű követője, ha lehet fölülmúlja. Nem
kívánhatok jobbat, mint azt: hogy így az anyagi
helyzet iránt úgy is mint egyesek, úgy is mint
hazafiak megnyugodva, teljes lelki erővel hasz-
náhaassuk fel az előttünk levő időt arra, hogy
sikerrel, hasznossal működhesünk a törvényho-
zás terén együtt, s teljesíthessük isten segélye-
vel teendőinket mi, a kormány, a közigazgatás
terén. —

Midőn ezen kívánatot általánosságban ki-
fejeztem, engedjétek most még meg, hogy szív-
ből szívhez viszonzozzam úgy személyetekre, mint
családotokra névbe mindazon jó kívánatokat,
melyeket irányomban kifejezni méltóztattatok,
és kérhessék hogy addig, míg a rendeltetés
kormányon tart bennünket, támogatatok az
eddig buzgalommal, ha pedig másképp rendel-
a sors, tartások meg minden viszonyok közt
számunkra, az általunk oly nagyra becsült ba-
rátságokat. (Élénk, hosszantartó éljenzés.)

**A debr. tanárkar üdvözlése ft. Révész
Bálint püspök urnál.**

Révész Bálint püspök urnál a kollégium
tanárkara testületileg tisztelegvén újév első

Parsangi tárcza.

(A debreczeni hölgyeknek.)
Ki merészelné mondani, hogy a magyar
föld, hogy közelebről Debreczen nem a szép
nők hazája? Ilven vakmerőségét nemde nem
hallottak még Debreczen szépei soha? Ne
bizak el magokat! Láttam olyan oláh lányt,
hogy igazán sajnáltam, mért nem debreczeni
magyar leány. De helyrehozom udvariatsá-
gomat, láttam olyan vén oláh leányt is, kinek
ránézniak isten a megmondhatója. Igaza van
Jókainak: oláhok közt terem a legszebb nő,
de a leggrubbab is.
Sokkal jobban van az úgy, a mit mi-
nálnunk van. Nem lehet itt bezeg „nem szép”
nő keresni sem találni. A talány megfejtését
a magyar nők nagylelkűségében lel. Odaadtak
a teremésők szépségökből, de vizsgálatást ta-
láltak a boldog érzésben: nem lesz a magyar
nők közt nem szép csak egy sem! . . . Ez
lehet egyedül oka annak, hogy az oláh nők
közt elvétve akadhat náluk szebb. Könnyű
arvának! . . . Ék nem érték be a magok szép-
ségével, egyik elragadta a másik bajját . . .
Igy lett egy része angyal, más rész boszór-
kány. A magyar nők meg mindannyian „félan-
gyalok”. Ea legalább így képzelem . . .
* * *
Jon Debreczenben a sok bál: jelmezes,
nem jelmezes. Szolgálók egy pár toilitte min-
tával, nem én találtam ki, csak leirom, a mit
láttam. Tessék választani jelmezt! Parszt lá-
nyok viselete, fényes bál toilitte: egyik szebb
mint a másik. Hej ha leudnám irni híven!
* * *
A Cserna völgyében jártam oláh fakó

uspián, az akadémiai tanár követke-
zőleg üdvözlö: ft:

„Főtisztelőttü püspök ur! Ide s tova 40
éve lesz már, hogy ft. ur a főiskola vezetése-
ben, kezdve hittanári pályán, irányadólag és
fényt árasztólag részt vesz, látott rendszereket
változni, látta lebontatni a régi épületet s he-
lyére díszes palotát emelkedni; építé azt belül
és kívül buzgó szeretetének egész hevével, —
mi tanárok méltó halával ismerjük a sikeres
vezetést. Innen a tisztele és ragaszkodás erős
köteléke, mely bennünket ft. urhoz fúz, innen
a szívügy ösztönzése kifejezni ez új év regge-
lén jó kívánatunkat főiskolánk atyjának, kor-
mányzójának.

Az az ur, a ki majdnem 40 év alatt adott
erőt és segélyt ft. urnak, nyujtsa kegyelmes
segélyét továbbra is, tartsa meg lelki és testi
erőben a családi tűzhely csendjének élvezésé-
ben! tartsa meg a közélet viharos pályáján;
tartsa meg a vallás és szent hajlék Árona gya-
nant, hogy a hit tiszta lángja nagyobb nagyobb
lobogást vegyen kormányzása körében! tartsa
meg főiskolánknak, lásza ennek magasabbra
magasabbra emelkedését.

Püspökeink a XVI. század óta kitüntek ez
ös kollégium java munkálásában. Jól eik el-
mondanunk, e tanítézet történetében. Forró
vagyát, nemes és oadaó törekvést aldja meg
az Ur a czélérés és diadal pálmájának elnyeré-
sében. Mnkét pedig tanárokat, kik különböző
résziut nehezebb, résziut könnyebb viszonyokkal
küzdve, vesszők körül ft. urat, részesiten to
vábbra is ismert pörfögő fő akarattá. Bol-
dog új évet kívánunk s Isten áldását főtiszte-
letti urna, éljen soká tisztelettől és szeretettel
környezve!

Mely beszédre meghatottan választott a
püspök ur, külföösön érinté lelkét a majdnem
40 évi szolgálatra czélzás. Kiemelte, hogy a
felekezeti iskolák ellen intézett támadás zivata-
rában mennyire szíven fektűd az egyház erős
oszlopainak, felekezeti iskoláinak, szertelen
megtartása, s legnagyobb részt megóvattak azok;
kiemelte, hogy tole telhetőleg, de mindent meg-
téve, buzgólkodott jogakadémiank ujra szerve-
zésén. A rég hirdetet eszmének, a debreczeni
kollégiumnak fakultásokkal ellátása eszméje-
nek azonban még csak magva hintetett el; a
zsinaton kedvezőleg fogadtatt, — most már a
konvent valóba lesz letéve. Mily arcuzatot ve-
nd a mielő változatot tüntet fel a zsinati tör-
vény alkalmazása folytán létesítendő új választ-
ás, nem tudja, vajjon ő maga is megmarad-e
püspöknek (lelkes éljenzés), előre nem tudhatni,
— bárni történjék azonban, egy bizonyos, bár
mielő helyzetben és fokon, e főiskola javát mun-
kálni fogja; s azon tanárokat, kik eddig is
faklyái voltak a kollégiumnak, s kiket baráti
gyanánt tekintet, s kiknek mindnyájoknak tá-
mogatásával sikerült neki is fokonként előbb-
előbb vinni a tanítézet mindenik ágát, —
tisztelni, becsülni meg nem szűnik. Mindnyájok-
nak boldog újévet kíván. (Ujra lelkes éljenzés)

A kollégium puritán értékű helyi gondno-
kát — tek. Sápny Sámuel urat — az igazgató
tanár, a tanárkar nevében, külfö levélben üd-
vözlöte. Megemlékezett az igazgató a kollégium
nagy tevékenységű ügyvédjéről is, tek. Tóth

szekéren. Öntem hogy lassan döcögünk, nyu-
godtan legeltettem legalább a hegyoldalon
szemeimet. Ott legeltetek a merdek hegyte-
tön a szép fehér kecskék, minden kecske
nyomán egy-egy oláh leány. Meredék sziklá-
kon a nyájak little szökdeltek vidáman,
a lányok követék. Úgyességöknél csak vakm-
rőségök nagyobb. Mélyen könyvedn ugrán-
doztak lefelé a függőleges szirtalon, a merre-
mekeg vezetőöknek tetszett vezetni őket.
Eszébe se jutott csak egynek is: ha letalál-
zuhanni, kire maradna a szép katricsa? . . .
Leérték a völgybe, a kecské a kiritály-
patakban oltni kezdék szomjuságokat, a
lyányok meg egy pár nótára gyutottak rá,
előltani dalolási tűzöket. Aldottam a szomjas
kecskéket, hogy olyan sokat isznak! jó alka-
lom volt szemügyre venni a pásztorlányokat,
éjötét hajukat, szép toilittejükét. Milyen
pompás himzett derék! milyen fücsa ro-
kolya!

Tessék képzeli 10—12 különböző színű
„betétes” szoknyát felhasogatva a d-réki szász-
meg szász szála, közte-közte likandikál itt is
ott is a szép tiszta fehér alsó szoknya. Már
azt a hölgyek jobban fogják tudni, hogy készül
az ilyen ruha? . . . Annyit én is gondolok:
varrógépnek nem sok hasznát vehetni! . . .
Nincs rája fodor, ráncz, turixa az igaz, de
tán még több idő alatt készül el, mit egy
pompás bál toilitte! Hanem el is tart aztan
soká! Csak az alsó szoknyát kell mosni mi-
kor már kell! — A d-rekat meg egy himzett
ör szeritja össze, öreg asszonyoknak csunyább,
fiatal lányoknak szebb. Meglehet különben csak
én láttam szűpnek a nem szépet is! . . .
Fücsa is az a fiatal ember, fiatal lány
szemalkotása. Meglát mindent; ha akarja!

A n t a urról, s maga részéről, őt méltót so-
rok kíséretében szinte üdvözlöte. —

Gambetta Leó.

1838—1883.

Született 1838-ban ápril 20 án Cahorsban,
genuai származású családtól. Jogi pályára ké-
szült s 1859-ben lépett be a párisi barreauba.
A választási mozgalmak idején, a midőn is a
hivatalos jelöllet szemben keresztül vitte Olli-
vier diadalát, rendkívüli erélyt és bátorságot
tanusított, mely idősebb köztársasági híres elv-
társai, mint Favre, Pelletán, Cremieux körében
jelentékeny nevet szerzett. Szónoki nagy ereje
csakhamar Favre vetélytársává tevő, ki az ideig
páratlanul állott mint ügyvéd a politikai pörök
terén. Rendkívüli sikert aratott a torlásokon
elcsott Baudin emlékének hozott ováció alkalmá-
ból egy beprórt párisi hírlap védelmében
1869-ben, a midőn is a kormány és az állam-
csiny ellen intézett heves támadásai egyszerre
a legnépszerűbb emberek egyikévé tevék, úgy,
hogy nemskóra főoszlopa lön az u. n. intran-
zignens, nem alkuvó köztársaságiaknak s a radi-
kális ell nék egyszerre két helyről is, Párisból
és Marseilleből megválasztotta képviselőül a tör-
vényhozó testületbe. Mint a szélsőbal vezérszö-
noka, rendszerint keveset beszélt, de élesen;
egyes alkalmakkor azonban ragyogó szónokla-
tokat tartott, nevezetesen az 1870. ápril 5-ki
plebiszcium alkalmával, a midőn lesújtó táma-
dást intézett a „hitohagyott” Ollivier ellen. —
Ugyanazon év július 15 én élesen kárhoztatta a
köznyelmi hadizenetet, a szükséges hitelt azon-
ban a dolgok ezen stadiumában mégis megsza-
vazta a háborúra.

1870. szept. 4. én. míg a törvényhozó ka-
mara tanácsstermében proklamálta III. Napoleon
és családja trónvesztésétök örök időkre, s a
houvedelem szervezésére alakult miniszterium-
ban elvállalta a belügyi tárczát. E működésében
rendkívüli erőfeszítéseket tön az országot élá-
rasztó ellenség feltartóztatására. De sikertelenül;
Páris körülfogták a német hadak s elesése mind
bizonyosabbá lön.

Ekkor történt az a legendába illő eset, hogy
az akkori mozgalmak lelkévé vált Gambetta,
hogy az ellenállást másból szervezhesse, a mi-
nden oldalról körülfogta Párisból a — levegőn
keresztül, egy léghajóban menekült, szervezésé-
sen tul jutott a zárvonalon s a földre jutva,
Toursba ment, hol a kormány egy bizottsága
szervezte a nemzeti ellenállást. Czélja az volt,
hogy ama sűrűdásokat, melyek a nemzetgyü-
lésbe való választások dolgában a párisi és
toursi kormány között kitörtek, elsimítsa, s hogy
új hadtesteket szervezzen, melyek az ostromlott
főváros felmentésére voltak indulandók. Ö tehát
Toursban a belügyi tárcza mellett a had- és
pénzügyi tárczát is egyesíté kezében s valóságos
diktatori hatalmat ragadott magához a szeren-
csétlenség e világos napjában s úgy akará fel-
tüntetni honfűrsait az ellenállásra egész a kös-
hegyig, lángoló szónoklatokkal s az I. Napole-
onhoz hasonlítható proklamációkkal. Senki se
bizonyult nála alkalmasabbnak a nép szenvedé-
lyeit fölkorbaézolni s a háborút a vegletekig —
guerre a outrance — orszákolni. Fegyver alá
szölli a nemzet minden épkezláb fiat s egész
hadsergeket teremtett elő, ugyszólván a földből,
azokat fölfegyverzé s némi begyakorlás után a
csataterre állítja. A Lille mellett éjszakai hadtest
a később két részre osztott nagy Loire hadtest,
s a Saón vidéki keleti hadtest bámulatos rövid
idő alatt s oly nehéz körülmények között előte-
remése az ő csodával határos erélyének, alkotó
és szervező erélyének a műve volt. E hadtestek
hátagótt azozaféll erődített gyakorlati helyeket
alkotott, hová nagy csapatokat terelt össze föl-
fegyverkezés és begyakorlás végett. Ez óriási
munka keresztűlvihetésére egyuttal nagy köl-
csönt kötött Angliában, s a departementokban

szépnek látja a csunyat, sőt olyat is lát, a mi-
lyet öregebb szem már nem lát. Jól tudja ezt
minden lány. Csak egy pillanatra tekint ki az
ablakon, az utcán száz meg száz ember jár:
nem meglátja a nagysám akárhány ember
közti is azt, a ki látni akar?
Nem tudom másút is, úgy van é, de azt
tudom, hogy Debreczenben ilyen jó szeme van
mindan lánynak! . . .

Egy kis változás, mint mikor a liget bi-
telen tündérpalotává változik színpadon. Le-
m-nő nap bucsu-ugari vadregényes vidék su-
hogó osermely, mohlepte sziklák, pásztor da-
lok, vígan ugráló kecskék . . . egy kis vál-
tozás, méla lámpa fény pompás báli terem (még
a „Bika” terménél is fényesebb!) sima par-
kett, harsogó zene, lelkesüsen ugráló kecskék
. . . akarom mondani mindenféle nemzetiségű
tánczoló dandyk, melancólicus halvány bájos
két roman arisztokrata hölgy: a Hercules fürdő
cursalonjában, fényes báiban vagyunk.

Két sugár női alak termett ott egyszerre
a szó szoros értelmében igéző j-lenség, szem-
kípráztató toilittében, csak úgy ragyog, fény-
lik, csillamlík, játszik sok szíben az egész
hölgy. Karcsu czédrus termet ragyogó hamis
fekete kecske, korom fekete haj, kedves kis
frott szel, beárnyékolja a halvány ábrándos
arcvonalasokat . . .

Azután a pompás toilittében kezdtem
gyönyörködni Szerettem volna soha el nem
felejteni. Elővettem jegyzőkönyvec-kémet, so-
kat nem m-rttem bámulni s jegyezni, mert
már így is sugdosott, fő digattat hátra kis fe-
jecskéjét a gyanus reporteri szemek elől a
két oláh hölgy. Hasztalanul. Megörökítem.
(Vége köv.) Némethy Károly.

bámulatra méltó áldozatkészég ki fejtesére tu-
zolto föl a közvéleményt. Ebből szerzett fegyvert,
löszert, s teremtet tekintélyes tűzérésget. — Az
1792-iki és 93 iki forradalmak emlékének be-
hatása alatt lehetőknek hívé s e hitét nemzetével
is közössé tudá tenni, hogy nagy tömegeknek
az előnyomuló ellenséggel szembe állítása, háta
mögött kisebb csapatok alakítása s a guerrilla-
háboru szervezése által lehetséges lesz az ellen-
séget elfogyasztani s azt francia területéről ki-
vetni. E hitét a legnagyobb balsikerű si-
ko kaig nem bírták megrendíteni s még inkább
tüzeltek, hogy maga is részt vegyen a hadi ak-
ciókban, hadvezéreket csapjon el és nevezzen
is s vakmerő hadiparancsokat bocssáson ki, a
minő pl. a keleti hadtestnek Belfort felé indí-
tása vala.

Még Páris eleste után sem akart tudni a
békéről, s egy dekratummal még a nemzetgyü-
lésből is megkísérilé kirekeszteni a békére haj-
landóbb elemeket s midőn a párisi kormány e
dekratumát megsommitá, — Gambetta beadta
lemondását, 1861 február 6 ikán.

A végkép kimerült nemzet, noha meggyö-
ződött, hogy hiába való vérontás lett volna to-
vább is harcrolni, még is méltányolni tudá Gam-
betta megdöböntö erélyt s elismerte, hogy
erőfeszítéseivel, ha egyebet nem, Franciaország
becsületét legalább megmentette.

A legközelebbi választáson nem kevesebb,
mint tíz kerület választotta meg képviselőjének.
Ö az alsórajnai kerület mandatumát fogadta el,
beadta szavazatát a békekötés ellen s aztán az
átengedett területről választott képviselőkkel
egyetemben lemondott a képviselőségről s San-
Sebastianba vonult vissza. Csak 1872. július 2-án,
a commune elnyomása után lépett be ismét,
pótválasztás után a nemzetgyülésbe, a hol a
köztársasági baloldálnak lön vezére. A diktatú-
rája ellen intézett tömérdék támadással nem so-
kat törődött, sőt 1872-ben még ő lépett föl a
nemzetgyülés ellen, butazván az országot s a
provlucziakon hatalmas beszédekert tartván, hogy
a nemzetgyülés foszlatast követeljék. A töme-
ges aláírásokkal ellátett petició mellett maga
emelt szót a nemzetgyülésben 1872. decz. 14-én,
remélvén, hogy az új választások radikális több-
séget fognak eredményezni s meg lesz alkotható
a tiszta, a valóságos republika a Tuilers és ké-
sőbb Mac-Mahon konzervatív-köztársasága he-
lyén, melyben nem volt bizodalma s csak szük-
ségből, ideig öräig fönnállónak hitte. — Azzal,
hogy Barodt jelöltséget támogatta, még a köz-
társaság elnökének, Thiersnek bukását is elő-
idézte.

Azonban heves irányának több balsikere
a monarchikus pártok egyesülése, s kivált a
bonapartisták túzemei, a kik iránt kiolthatatlan
gyűlölettel viseltettek, arra bírták, hogy poli-
tikáját mérsékelje. Csakhogy megmentse a köz-
társaságot, még az 1875. febr. 25 ki alkotmány-
hoz s egyenmely általa nem helyeselt nagy fon-
tosságú törvényjavaslatokhoz is, mint pl. a szen-
tusi választások, vezéjártul s lemondott a
nemzetgyülés azonnali foszlatast sürgető ma-
gatartásáról, a miert sok szemrehányást kellett
szendvénie tulajdon pártbíveitől.

Politikájában ezentul határozottan több
mérselet, nagyobb államférfini körültekintés
tapasztalható. Most m'r nem érte be vele, hogy
a köztársaság állandóságába vetett hitet apolja,
de meggyöződve, hogy az általa imádot köz-
társaságot nemcsak ellenségei, de tulzó baráti
is veszélyeztethetik, azon igyekezett, hogy a radi-
kális párt tulkapasait mérsékelje.
Az 1876. febr. 20 ki választások alkalmá-
val Gambetta négy helyen választatott meg. —
Ö Páris egy kerületének mandatumát fogadta el.
Ekkor is kétségtelenül vezére maradt a köztár-
sasági párnak s midőn ápril 4 én a költségve-
tési bizottság elnökévé választatott, uralkodó be-
folyása a dolgok menetére biztosítva lön.

Gambetta a belügyi kérdésekben ezentul
is nagyobbara híve maradt eddigi nézeteinek.
A nev. 24-iki titésen Eugénia esaszárné ellen
intézett rettenetes beszédevel egész vihart kor-
bocsolt föl az elkepedt bonapartisták között.
A hadserög újraszervezésében annak erélyes ke-
resztűlvitele mellett volt. Erre a czélra nem
volt oly áldozat, a mit szívesen meg ne hozott
volna, mert szerinte Franciaország hatalmi ál-
lásának visszaállítása a legmagasabb czél, mely-
nét egy szívesen fontozabb. Ugyanez okból ellen-
ezett a vatikáni francia nagykövetség eltörlésé-
től is. Hatalmasan tiltakozott a szászoktól az
1877 május 16 iki államcsiny ellen, s aztán
országszerte kezdte szervezni az ellenállást a
reakciói tervei ellen s az által, hogy beutazta
az országot, keresztűlvitte azt, hogy 363 köz-
társasági képviselőt választatott meg ujra. Ö az
utazás alkalmával óvatosságot és tartózkodást
ajánlott ugyan minden erőszakoskodástól és tör-
vényellenességtől, de aug. 15 én Lilleben tar-
tott beszéde végén maga is mélyen megerétt
Mac Mahont, a köztársaság akkori elnökét. „Ha
nyugond, Franciaország a választásoknál ki-
mondondotta az ő souverain verditumát: annak
alá kell magát vetni, vagy — eltávoni. (Il fa-
udra soumettre ou se demettre.) Gambetta be-
adójének e passusa alapján az elnök és a mi-
niszterek megsértése miatt három havi fogságra
és 2000 frank bírságra íteltetett. S midőn a ki-
hívó nyilatkozatot később is félreérthetetlen mo-
doran ismételé, másodsor is elitelték okt. 12-
kor. De a kormány nem merészelte az ítéletet
végrehajtani. Gambettát soha sem fogták el s
az október 14-iki választások őt juttatták győ-
zedelmre Mac-Mahon marsallt okt. 13 án me-
adta magát s Gambetta, mint a budgetbizottság
elnöke, kétségtelen urává lön a helyzetnek.
Nemcsak a kormány kerte ki mindenben véle-
ményét és tanácsát, de a külföld államférfiai is
érintkezésbe tevék magukat vele s mindent el-
követtek, hogy jóindulatát megnyerhessék.

Gamb
talam s az
séget, de
nem élt, de
korlá. A k
Fonton be
1877. decz
kormányal
folyása még
a legneheze
ma megszile
kezdése, a
a nevelési
képviselet
elemek volo
mértékben
gett most a
a vád, mol
lejtónképe
nak irgalm
talan, de
kevésse, m
kormányal
Mac M
val szembe
az áramlat
ben ő neki
volt, kiknek
hojjokat, ő
beadta lem
mely elfoga
resszusú ő
szavazat k
a köztársas
kétségtele
betta pedg
Ezekkel és
m niszteriu
e republiká
Ez e
kelliet veze
mozgató le
ügyeket an
ki vegye a
a szüksgé,
végén, nove
kita a róla
ban, csudál
vala, mint
bármolyike
Gamb
Nizába me
litikától. V
tolatást, —
mint az ere
társaság el
Párisi n
Távír
nagykövett
kon agyon
Az ő
ket írják a
diplomacia
lebbi értes
követ öng
nézet az. E
áldozata. B
nai is meg
tűhetekre e
fen gr. abb
el fog szov
doit, noha
is nagy bi
kosságra
gél, látszó
te is minde
kudni. Midő
zalmásb is
doit, hogy
jövédelméve
is látszott,
vagyoni vis
éle te pe
Szolgálati
s egy a ki
föltétlenül
hogy balálá
eld. — A rés
keznek. Per
résztvétet a
tel. Kálnok
Beast gróft
Sz. N
hosszas be
léphetett sz
sapak lege
né már fel
szerepében,
zölte ő a v
rom koster
most is ügy
még mindig
tése szükks
A „S
dásig tele
nyuan töm
dörség köz
fekküldött
mit sem él
olyan, hogy
azt kellett
hes-fele j
szédebből
Ha j
csak tüzet

